

7 Mayıs 1947 tarihinde Paris'te toplanmış olan XII nci Evrensel Posta Kongresi kararlarını kapsıyan senetlerin onanmasına dair Kanun tasarısı ve Ulaştırma Komisyonu raporu (1/508)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 1262, 6/527

10 . II . 1949

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

7 Mayıs 1947 tarihinde Paris'te toplanmış olan XII nci Evrensel Posta Kongresi kararlarını kapsıyan senetleri nonanması hakkında Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 4 . II . 1949 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ile gerekçesi ve ilişkilerinin bağlı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Ş. Günaltay

Gerekçe

1947 yılının Mayıs ayında Paris'te toplanmış olan «XII nci Evrensel Posta Kongresi» tarafından yeniden gözden geçirilen ve son şekli mürahhasımız tarafından usulü dairesinde Hükümetin tasdikine bağlı olarak imza edilen ilişik listede adları yazılı yedi parçadan ibaret senetlerde, hem Milletlerarası Posta münasebetlerinin daha fazla gelişmesini sağlayıcı hem de Birleşmiş Milletler Anayasasının 57 nci maddesiyle ödevler yükletilmiş Birleşmiş Milletler Teşkilâtınca «Mütehassıs kurul» olarak tanınan «Evrensel Posta Birliği» ni adı geçen teşkilâta bağlayıcı bazı hüküm değişiklikleri ve yeni hüküm ilâveleri yapılmıştır.

Sözü edilen senetlerde posta işletmesi bakımından yapılan hüküm değişiklikleri ve ilâveleri, Milletlerarası Posta Münasebetlerinin daha ileri bir gelişme kaydetmesini mümkün kılacak mahiyettedir. Bunların başlıcaları aşağıda gösterilmiştir.

1. İş kâğıtları, basılmış kâğıtlar ve ticaret eşyası örneklerinin 50 gramlık ilk ağırlık derecelerinin ücreti, bunların ayırma ve yollama masraflarını karşılayabilmek üzere, bir misli artırılmıştır.

2. Basılmış kâğıtların son ağırlık haddi 2 kilogramdan 3 kilograma çıkarılmıştır. Tek cilt halinde gönderilen kitapların da son ağırlık haddi 5 kilogram olarak tesbit edilmiştir.

3. Gazetelerle mevkut dergilerin yüzde elli nispetinde indirilmiş ücretten istifade edebilmeleri için bunların yalnız basıcı ve yayıncılar tarafından ve ancak bu indirmeyi kabul eden memleketlere gönderilmesi şartını koşan hüküm kaldırılmıştır. Bunun gibi, kaplarının üzerinde bulunandan başka ilân ve reklâm taşıyan kitaplarla broşürlerin ve müzik kâğıtlarıyla coğrafya hartalarının ancak muvafakat eden memleketlere yüzde elli nispetinde indirilmiş ücretle yollanabileceği şeklindeki kayıt da kaldırılmıştır. Bu suretle, kim tarafından ve nereye olursa olsun gönderilen gazetelerle mevkut dergiler ve kitaplarla broşürler, müzik kâğıtları ve coğrafya hartalarının yüzde elli nispetinde indirilmiş ücretle gönderilmesi için her idareye yetki verilmiş olmaktadır.

4. Fazla sayıda postaya tevdi edilen pulsuz veya noksan pullu mektuplarla kartları yerlerine göndermiyerek yollayıcılara geri vermeye Posta İdareleri mezun kılınmıştır.

5. Harb esirleri tarafından veya bunların adlarına gönderilen değer konulmuş mektup ve kutu ve haberleşme maddeleriyle kolilere uygulanan posta ücreti muafiyeti, tarafsız bir memlekette enterne edilen muhariplere olduğu gibi kamplardave sivil ceza evlerinde tutulan sivil düşman uyruklarının yukarda yazılı maddelerine de teşmil edilmiştir. Bundan başka, Milletlerarası 27 Temmuz 1929 tarihli Cenevre Sözleşmesinin 79 ncu maddesi gereğince kurulacak harb esirleri merkezi haber alma ajanının harb esirlerine taallük eden haberleşme maddeleriyle kolileri de, muharip veya tarafsız memleketlerde harb esirleri için bilgi toplamak üzere kurulan haber alma bürolarının posta maddeleri gibi ücret muafliğından faydalandırılmıştır.

6. Posta maddelerine mütaallik reklamasyonlarla bilgi isteklerinin havayolundan da gönderilmeleri usulü konulmuştur.

7. Posta İdarelerinin karşılıklı münasebetlerinde uygulanmak şartıyla, taahhütlerin alıcının bizzat kendisine teslimi servisi de ihdas edilmiştir.

8. Değer konulmuş mektup ve kutular ve değerli ve değersiz koliler de dâhil olmak üzere her nevi posta maddelerinin geri alma ve adres değiştirme hizmetleri için alınmakta olan bir taahhütlü mektup ücreti yerine bir reklâmasyon ücreti alınması kabul edilmiştir.

9. Postada kaybolan taahhütlü müraselâtın tazminatı, madde başına 50 altın franktan 25 altın franga indirilmiştir. Sahiplerine teslim edildikleri tesbit olunamıyan taahhütlülerle kolilerin veya muhtevalarından bir kısmının sonradan bulunması halinde bunların, daha evvel ödenmiş bulunan tazminatın 3 ay içinde geri verilmesi şartıyla göndericiye, ve bunun kabul veya müracaat etmemesi halinde de, alıcıya teslimi esası vazoluunmuştur.

10. Sahte posta pulları için yapılacağı Sözleşmede yazılı işlem, bu pulların tedavülden kaldırılmış olmaları halinde dahi, uygulanacaktır.

11. Değer konulmuş kutuların posta ücreti bir miktar indirilmiştir.

12. Kolilerin gümrükleme ve tekrar bağlama ücretleri ise bir miktar artırılmıştır.

13. Hava yolundan taşınan posta maddelerinin munzam posta ücretleriyle uçak ortaklıklarına verilen taşıma ücretleri yarı yarıya indirilmiştir.

14. Ödeme şartı posta maddeleri hakkında Sözleşme ve Uzlaşmalarda yazılı hükümler bir araya toplanarak, «Ödeme şartları posta maddelerine dair Uzlaşma» ve «Yürütme tüzüğü» şeklinde ayrı bir senet haline sokulmuştur.

Yukarda gösterilen tadil ve ilâvelerden başka ilişik senetlerin posta işletmesini ilgilendiren hükümlerinde bâzi değişiklikler daha yapılmışsa da bunlar yeniden kabul edilen ve değiştirilen hükümlerin uygulanmasını gösterir mahiyetteki kayıtlardan ve kısmen de Birlik idarelerinden bâzularının arz ettikleri özellikler dolayısıyla bunlar için genel hükümler dışında kabul edilmiş istisnai hükümlerden ibaret olduğundan bunların burada birer birer açıklanmasına lüzüm görülmemiştir.

Evrensel Posta Birliğinin Birleşmiş Milletler Teşkilâtiyle münasebetlerini tanzim etmek üzere Sözleşmenin 2 nci ve 18 nci maddeleriyle bu Sözleşmeye ek teşkil etmek üzere Birleşmiş Milletler teşkilâtiyle Evrensel Posta Birliği arasında yapılan anlaşma hükümlerine gelince bunların ruhu, Evrensel Posta Birliğinin, Birleşmiş Milletler teşkilâtiyle anlaşma, danışma ve dayanışma esasları dâhilinde çalışarak, amacına, gittikçe daha müttekâmil bir seyirle ulaşmasını sağlamaktan ibarettir.

Bunu temin için Evrensel Posta Birliğine bağlı ve merkezi Bern'de bulunan bir yürütüm ve irtibat komisyonu kurulmuş ve faaliyete geçirilmiştir. Bu komisyon, Birleşmiş Milletler teşkilâtiyle daima temas ederek her iki tarafı ilgilendiren meseleleri Milletlerarası münasebetlerin nef'ine olarak halle çalışmaktadır.

Paris Kongresi kararlarının 1 Temmuz 1948 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesi mukarrer olduğundan bunların memleketimizde de sözü edilen tarihte uygulanması gerekmiştir.

Sözü edilen senetlerin yukarda arzedilen sebeplere binaen onanması uygun olacaktır.

Ulaştırma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ulaştırma Komisyonu

Esas No. 1/508

Karar No. 17

28 . V . 1949

Yüksek Başkanlığa

7 Mayıs 1947 tarihinde Paris'te toplanmış olan XII (Evrensel Posta Kongresi) kararlarını kapsıyan senetlerin onanması hakkında Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 4 . XI . 1949 tarihli kararıyla Büyük Millet Meclisine sunulan Kanun tasarısı ile gerekçesi ve ilişik olan yedi parça senetler Komisyonumuzun 27 Nisan 1949 tarihli birleşiminde P. T. T. Genel Müdürü ile Posta Dairesi Başkan yardımcısı hazır oldukları halde okunmuş ve bu senetlerin etraflı surette incelenmesi için bir Tâli Komisyon teşkil edilmişti.

Tâli Komisyonun tetkiklerini ikmal etmesi üzerine 27 Mayıs 1949 tarihinde Posta Dairesi Başkan yardımcısı da hazır olduğu halde toplanan Komisyonumuzda keyfiyet etraflı surette incelenmiş ve bu hususta Tâli Komisyon tarafından izahat verilmiştir.

Bu izahata göre :

1874 yılında 23 memleket arasında (Genel Posta Birliği) adıyla bir birlik kurulmuş bulunmakta olup memleketimiz de ilk kurucular arasında yer almıştır. Sonradan diğer memleketlerin de katılmaları üzerine bu birlik Evrensel bir mahiyet almış, bu sebeple adı (Evrensel Posta Birliği) olarak değiştirilmiştir. Bu birliğe Mançuko, Nepal ve Tuva hariç olmak üzere bütün dünya memleketleri üye olarak girmişlerdir. Bu suretle birliğe giren memleketlerin arazisinin genişliği 131,7 milyon kilometre kareye ve nüfusu da 2 milyar 79 milyona baliğ olmuştur.

Bu birliğin kurulmasından maksat, dünya posta münasebetlerinin belli bir düzen içinde nizamlanması ve bu suretle milletler arasında iktisadi, ticari, sosyal ve kültürel rabitaların sıklaştırılması ve geliştirilmesidir. Bu gayeyi gerçekleştirme yolunda birlikçe kabul edilen esaslar sözleşme ve uzlaşmalarda gösterilmiştir. Sözleşme, birliğin kuruluş esas ve şartlarını ve gayesini belirtmekte ve (Mektup - postası) tâbiyle ifade olunan (Mektup, kart, basılmış

kâğıt, küçük paket ve saire...) gibi müraselâtın tâbi olduğu rejim ve ücretleri tesbit etmektedir. (Değerli posta maddeleri, âdi ve değerli posta kolileri, ödeme şartlı müraselât, posta havalenameleri, posta bonoları, borçlar tahsili gazetelere ve muayyen zamanlarda yayınlanan dergilere abone kaydı ve posta yoliyle hesaptan hesaba para nakli) gibi servisler de uzlaşmaların konusunu teşkil etmektedir.

Sözleşme ve uzlaşmalarla bunların tüzüklerinde bulunan hükümler sözleşmenin bu bap taki maddesine istinaden ekseriya beş yılda bir defa toplanan (Evrensel Posta Kongreleri) nee gözden geçirilmektedir. Bu gözden geçirmede iki kongre arasında geçen zaman zarfındaki uygulamaların verdiği neticelere ve milletler arası iktisadi, ticari, sosyal ve kültürel münasebetlerin gelişmesine göre sözleşme ve uzlaşma hükümlerinde gerekli değişiklikler veya eklemeler yapılmaktadır. Son defa 1947 yılının (Mayıs - Temmuz) aylarında Paris'te toplanan kongre de dâhil olmak üzere birliğin kuruluşundan itibaren şimdiye kadar 12 (Evrensel Posta Kongresi) toplanmıştır. Bu kongrelerin hepsine Hükümetimizce iştirak edilmiş ve memleketimizde henüz yapılmamakta olup, yeni posta kanunu tasarısındaki hükümle postalarının memleketimizde de kabulü üzerine yapılması mümkün olabilecek olan bir servise taallük etmesinden dolayı (Posta ile hesaptan hesaba para nakli) hakkındaki uzlaşma hariç olmak üzere bu kongreler kararlarının hepsi tarafımızdan imza olunmuştur. Şimdiye kadar Hükümetimiz tarafından imza olunan bu kongreler kararları kabul olunan kanunlarla onanmış bulunmaktadır.

Tâli Komisyonca incelenmiş olan (Paris Posta Kongresi) kararları 4023 sayılı Kanunla tasdik olunmuş olan (Boenos - Ayres Posta Kongresi) kararlarının yeniden gözden geçirilmesinden ibaret olmakla beraber sözleşme ve uzlaşma maddeleri fıkralarının numaralanması

ve ödeme şartlı maddelere mütaallik hükümlerinin ayrı bir uzlaşmaya bağlanmış olması gibi şekilde ve Birleşmiş Milletler Ana Yasasının 57 nci maddesi mucibince Birleşmiş Milletler Teşkilâtıyla Evrensel Posta Birliği arasında münasebet tesis edilmesi için hükümler vazolunması gibi statüde değişiklik yapılmıştır.

Bundan başka bâzı müraselât ve hizmetlerin ücretlerinde ve taahhütlü müraselât için kabul edilmiş bulunan tazminat miktarında ve uçak müraselâtının munzam hava ve taşıma ücretlerinde tadilat icra edilmiş ve müraselâtın bizzat alıcısına teslimi gibi bâzı hizmetler de kabul olunmuştur.

Paris Evrensel Posta Kongresi kararlarının evvelki kongreler kararlarına nazaran bâriz hususiyetini teşkil eden Birleşmiş Milletlerle iş birliğine mütedair hükümler sözleşmeye eklenen yeni bir maddede gösterilmiş ve bu iş birliğinin mahiyet ve şümulü sözü edilen yeni maddeye istinaden Posta Birliği ve Birleşmiş Milletler Teşkilâtı arasında yapılan ve sözleşmeye eklenen bir anlaşma ile tesbit olunmuştur.

Bu anlaşmaya göre Birleşmiş Milletler Teşkilâtı (Evrensel Posta Birliği) ni mütahassıs bir kurul olarak tanımaktadır. Âküd iki taraf yekdiğerine karşı görev, yetki ve sorumlarını tesbit etmekte, kongre, konferans ve komisyonlarında karşı tarafı ilgilendiren meselelerin görüşülmesi sırasında o tarafa mensup bir temsilcinin müşahit sıfatıyla görüşmelerde hazır bulundurulması hakkını tanımakta ve bu türlü meselelerin karşılıklı olarak kongre, konferans ve komisyon gündemlerine alınmasını kabul eylemektedir. Bundan başka (Evrensel Posta Birliği), Birleşmiş Milletler Teşkilâtınca kendisine yapılacak tavsiyeleri nazarı dikkate alarak tetkika tâbi tutmayı kabul eylediği gibi bir yıl içindeki çalışmasını gösteren bir raporla Birleşmiş Milletler Teşkilâtınca istenilecek tetkikat ve malûmata mütaallik özel raporlar verecek ve ayrıca (Vesayet konseyi) tarafından vâkı olacak talep üzerine de ihtisasına dâhil meseleler hakkındaki fikir ve mütalâalarını bildirecektir. İki taraf malûmat ve vesaik teatisinde bulunacaklardır. Evrensel Posta Birliği Birleşmiş Milletler Teşkilâtıyla olduğu kadar bu teşkilâtın kurumlarıyla de iş birliği yapacak ve bunlara müzaheret edecektir. Memur istihdamı şartla-

rında karşılıklı olarak uygunluk sağlanacağı gibi memur alınması için de rekabete meydan verilmeyecektir. Birbirine rekabet veya birbirinin hizmetini tekrar eden servisler kurulmasından sakınılacağı gibi ihtisaslarına dâhil işlere mütaallik istatistiklerin toplanıp tahlil ve neşri hususlarında iki taraf yekdiğerini ehil tanıyacak ve bu istatistiklerle teati edilen malûmatın fayda sağlayıcı olması ve geniş ölçüde kullanılması için iş birliğinde bulunacaklardır. (Evrensel Posta Birliği) yıllık bütçesini Birleşmiş Milletler Teşkilâtına bildirecek ve Genel Assamble bütçe hakkında Posta Birliği Kongresine tavsiyelerde bulunmak yetkisini haiz olacaktır.

Birlik diğeri bir müttehasıs kurula veya hükümetlerarası diğeri her hangi bir teşekkülle yapacağı türlü anlaşmaların mahiyet ve şümulü hakkında Konseye bilgi verecektir.

Esasen hükümleri yukarıda hulâsa edilen ve Posta Sözleşmesiyle aynı zamanda yürürlüğe gireceği 15 ci maddesinde gösterilen bu Anlaşmanın yürütülmesini sağlamak ve aynı zamanda kongreler arasındaki fâsılalarda Milletlerarası posta servislerini geliştirmek maksadiyle bir (icra ve irtibat komisyonu) da kurulmuştur. Paris Posta Sözleşmesinin bu Komisyonun kurulmasına dair olan yeni 18 nci maddesine nazaran komisyon üyesi memleketler posta kongresi tarafından seçilecektir. Bu üye memleketlerin sayısı 19 dur. Bu memleketlerin posta idareleri komisyonda çalışmak üzere birer temsilei tâyin edeceklerdir. (Memleketimiz Paris Kongresi tarafından bu komisyona üye seçilmiştir).

Evrensel Posta Birliğinin Birleşmiş Milletler Teşkilâtıyla ilişkili kılınmasından doğan ve mahiyetleri yukarıda kısaca arz edilen hükümler haricinde olarak Birliğin esas mevzuatına eklenen hükümlerle bu mevzuatta yapılan tadiller yukarıda kısaca temas edildiği gibi bir taraftan şekil değişikliği, ücret indirilmesi veya artırılması ve yeni hizmetler ihdası gibi esasa ve diğeri taraftan da doğrudan doğruya pasta servisinin işletilmesine taallük eden teknik hususat ve teferrüata munhasır olup bütünü bakımından işbu Paris Kongresi kararlarınının 4023 sayılı Kanunla tasdik edilmiş olan (Boenos Ayres Kongresi) kararlarına nazaran mühim bir farkı görülememiştir. Esasen Paris Kongresi kararları Posta Sözleşmesinin 74 nü maddesi gereğince

1 Temmuz 1948 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmış bulunmaktadır.

Komisyonumuza verilmiş olan bu izahat sonucunda (XII nci Evrensel Posta Kongresi) kararlarını kapsıyan (7 senedin) kabul edilmesi memleketimizin menfaatlerine uygun görülmüş ve bu senetlerin onanması hakkındaki tasarının aynıyle Büyük Millet Meclisine sunulmasına ve İftüzük'ün 70 ve 73 ncü maddeleri gereğince tasarının (İvedilik ve öncelikle) konuşulması hususunun arz ve teklif edilmesine oy birliğiyle karar verilmiştir.

Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Ulaştırma Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
Çoruh	Niğde	Erzurum
A. R. Erem	V. Sarıdal	S. Altuğ
Ankara	Aydın	Çanakale
İ. Ayazlı	M. Aydın	Behçet Gökçen
		İmzada bulunamadı.
Kars	Kütahya	Ordu
Şerafetin Karacan	A. Bozbay	Dr. V. Demir
		İmzada bulunamadı.
Ordu		Samsun
Amiral H. Gökdalay		Y. Kalgay

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

7 Mayıs 1947 tarihinde Paris'te toplanmış olan XII nci Evrensel Posta Kongresi kararlarını kapsayan senetlerin onanmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1947 yılında Paris'te toplanmış olan XII nei Evrensel Posta Kongresi kararlarını kapsayan ve ilişik listede adları yazılı yadi parçadan ibaret senetlerin içinde yazılı olan hükümler onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Ulaştırma Bakanı yürütür.

Başbakan
Ş. Günaltay

Devlet Bakanı
Başb. Yardımcısı
Nihat Erim

Devlet Bakanı
N. Sumer
Millî Savunma Bakanı
H. Çakır
Dışişleri Bakanı
N. Saclak
Millî Eğitim Bakanı
T. Banguoğlu
Ekonomi ve Ticaret Bakanı
C. S. Barlas
Gümrük ve Tekel Bakanı
Dr. F. Ş. Bürge
Ulaştırma Bakanı
Dr. K. Satır

Adalet Bakanı
Fuad Sirmen
İçişleri Bakanı
E. Erişirgil
Maliye Bakanı
İ. R. Aksal
Bayındırlık Bakanı
Ş. Adalan
Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. K. Bayisiz
Tarım Bakanı
Cavid Oral
Çalışma Bakanı
Reşat Ş. Siner

Onanacak senetleri gösterir

Liste

1. — Evrensel Posta Sözleşmesi (Son protokolü, Birleşmiş Milletler Teşkilâtiyle Evrensel Posta Birliği arasında yapılan ve Sözleşmeye ek olan Anlaşma, Yürütme Tüzüğü, mektup postasının hava yolundan taşınmasına dair hükümler ve bu hükümlerin son protokolü bir arada olarak)

2. — Değer konulmuş mektup ve kutulara dair uzlaşma (Son protokolü ve Yürütme Tüzüğü bir arada olarak)

3. — Posta kolilerine dair uzlaşma (Son protokolü, Yürütme Tüzüğü, posta kolilerinin ha-

va yolundan taşınmasına dair hükümler ve bu hükümlerin son protokolü bir arada olarak)

4. — Ödeme şartlı posta maddelerine dair uzlaşma (Yürütme Tüzüğü bir arada olarak)

5. — Posta havalenamelerine dair uzlaşma (Yürütme Tüzüğü, seyahat posta bonoları servisine dair ilâve bir arada olarak)

6. — Borçlar tahsiline dair uzlaşma (Yürütme Tüzüğü bir arada olarak)

7. — Gazeteler ve mevkut yazılar abonmanlarına dair uzlaşma (Yürütme Tüzüğü bir arada olarak).